

STANISŁAW PUŻYŃSKI

Refleksje z okazji drugiego wydania polskiego książki Mogensa Schou *Lit w leczeniu chorób afektywnych – przewodnik praktyczny*¹

Sole litu (obecnie jest to praktycznie biorąc węglan litu) są pierwszą grupą leków, które odegrały (i wciąż odgrywają) podstawową rolę w prewencji drugiego stopnia zaburzeń psychicznych. Początkowo niedoceniane pod względem właściwości terapeutycznych i przydatności w praktyce klinicznej – stopniowo, chociaż z pewnymi oporami wkraczały do leczenia zaburzeń psychicznych, w szczególności zaburzeń afektywnych dwubiegunowych. Chociaż ich działanie normotymiczne i przeciwmaniakalne zostało udowodnione w badaniach kontrolowanych oraz w wieloletniej praktyce klinicznej – część psychiatrów unika stosowania węglanu litu lub stosuje rzadko. Przyczyną tej sytuacji jest często niewiedza lub obawa przed wyolbrzymianymi skutkami niepożądanymi, niekiedy zwykły oportunizm, pomijany jest przy tym istotny fakt, mianowicie pozbawienie chorych z zaburzeniami dwubiegunowymi szansy na życie bez nawrotów. Wiele wskazuje, że sole litu „nie powiedziały jeszcze ostatniego słowa” w sprawie swojego miejsca w terapii. Wskazuje na to m.in. coraz więcej danych, które dowodzą, że dołączenie litu do leków przeciwdepresyjnych może wzmacniać efekt terapeutyczny tych ostatnich, oraz coraz liczniejsze przesłanki, które sugerują neuroprotektoryjny wpływ litu. Gdyby ta ostatnia właściwość została udowodniona to nowe możliwości stosowania soli litu w terapii są trudne do przecenienia.

Badaczami, którym przypada palma pierwszeństwa w odkryciu i opisaniu właściwości psychotropowych i terapeutycznych soli litu są: psychiatra australijski John Cade, który w 1949 roku opublikował pierwszą pracę na temat stosowania litu w stanach maniakalnych oraz dwaj psychiatrzy duńscy zatrudnieni w szpitalu psychiatrycznym w Risskov: Paul Christian Baastrup i Mogens Schou, którzy zbadali i opisali normotymiczny i profilaktyczny wpływ litu w zaburzeniach afektywnych dwubiegunowych (psychoza maniakalno-depresyjna). Tak więc autorem minipodręcznika (przewodnika) litoterapii w psychiatrii, którego drugie wydanie ukazało się w 2006 r. w Polsce jest odkrywca profilaktycznego działania litu oraz współtwórca tej metody leczniczej – Mogens Schou, który całe swoje długie, twórcze życie jej poświęcił.

Znakomita książka Mogensa Schou doczekała się 6 wydań, jest dostępna w niemal wszystkich krajach.

Gorąco polecam ją wszystkim moim Kolegom psychiatrom, sądzę, że zasługuje na popularyzację wśród lekarzy innych specjalności. Słowa uznania należą się inicjatorowi drugiego wydania dzieła Mogensa Schou w Polsce – profesorowi J. Rybakowskiemu oraz doktor A. Suwalskiej za znakomite tłumaczenie.

¹ Instytut Psychiatrii i Neurologii, Warszawa, 2006